

1.

2. גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע (ע"ר)

ע"י ב"כ עוה"ד נעמי הגר ו/או עידו קטרי ו/או איתן דיאמונד מ"גישה –
מרכז לשמירה על הזכות לנוע"
רחוב הרכבת 42
תל אביב, 67770
טלפון: 03-6244120; פקס: 03-6244130

העותרים

- נגד -

1. שר הפנים

2. פקיד הרישום על-פי חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965

ע"י מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים

המשיבים

עתירה למתן צו-על-תנאי

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן צו-על-תנאי המופנה כנגד המשיבים, והמורה להם לבוא וליתן טעם:

1. מדוע לא ירשמו לאלתר את נישואיו של העותר במרשם האוכלוסין וישנו בהתאם את מצבו האישי ל"נשוי" בספח תעודת הזהות.

2. מדוע לא יבטלו את סעיף ג.2 לנוהל מספר 2.11.0001 של רשות האוכלוסין: "נוהל ביצוע שינויים ותיקונים במצב אישי (נישואין/גירושין/התאלמנות)", הקובע דרישת המתנה של חצי שנה בטרם יעודכן מצבם האישי של אזרחים ישראלים הנישאים לאזרח זר.

בנוסף, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותר לרבות שכ"ט עו"ד, בצירוף מע"מ כדין.

בקשה לקיום דיון דחוף

העותר הינו אזרח ישראלי אשר נישא לתושבת פלסטינית המתגוררת ברצועת עזה. על מנת להתאחד עם בת-זוגו ברצועה, נדרש העותר לקבל היתר שהייה מאת המפקד הצבאי. לשם קבלת ההיתר, על בן הזוג הישראלי להציג בפני נציג המפקד הצבאי במעבר ארז ספח תעודת זהות ועליו רשום מצבו האישי כנשוי. כל עוד השינוי בעדכון המעמד האישי ברשות האוכלוסין מתעכב, כך בן הזוג הישראלי איננו יכול להיכנס לרצועת עזה ולחיות עם בת-זוגו.

כפי שיפורט להלן, ניסה העותר לרשום את נישואיו בלשכת מינהל האוכלוסין, כאשר בידו תעודה ציבורית, קרי פסק-דין של בית הדין השרעי בבאר-שבע, אך ללא הועיל. בספח החדש שהונפק לו נרשם מצבו האישי "בבירור". פקיד המרשם במקום סירב לרשום את נישואיו של העותר והורה

לו לשוב בעוד חצי שנה, כלומר ביום 3.8.2014. כל זאת עשו המשיבים תוך חריגה מסמכות ובניגוד גמור להלכה הפסוקה.

למרות פניות רבות של באי-כוחו למשיבים בעניינו, רישום נישואיו של העותר לא צלח ובינתיים, ממתין הוא זה שלושה חודשים לאיחודו המיוחל עם בת-זוגו, איחוד אשר נמנע ממנו שלא כדין ותוך פגיעה בלתי מידתית בזכותו לחיי משפחה.

לאור זאת **נבקש כי הדיון ייקבע בהקדם האפשרי**, על פי יומנו של בית המשפט הנכבד, כדי שתפסק לאלתר הפגיעה הקשה בזכותו של העותר לחיי משפחה, פגיעה המבוססת על נהלי המשיב 1, אשר כאמור נכתבו תוך חריגה מסמכות ובניגוד להלכה הפסוקה והמושרשת. ככל שיחליט בית המשפט לבקש את תגובת המשיבים לעתירה, נבקש כי מועד הגשתה ייקבע סמוך ככל הניתן למועד הגשת עתירה זו.

הצדדים

1. **העותר** הינו אזרח ישראלי הנשוי לתושבת פלסטינית המתגוררת ברצועת עזה.
2. **העותרת** (להלן: **העותרת** או **עמותת גישה**) הינה עמותה ישראלית, שמטרתה להגן על זכויות אדם בישראל ובשטחים הנתונים לשליטתה, ביניהן הזכות לחופש התנועה. העותרת מייצגת גם אזרחים ישראלים לעניין חופש התנועה מרצועת עזה ואליה.
3. **המשיב 1** (להלן: **שר הפנים**) הינו השר הממונה על יישומו של חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965.
4. **המשיב 2** (להלן: **פקיד הרישום**) הינו בעל הסמכות לרשום שינויים במרשם האוכלוסין בהתאם לסעיף 19(ג) לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965.

ואלו נימוקי העתירה:

א. התשתית העובדתית

מבוא

5. העתירה שבכותרת נסובה סביב סירובם של המשיבים לרשום לאלתר במרשם האוכלוסין את נישואיו של העותר, אזרח ישראלי, לבת-זוגו, פלסטינית תושבת רצועת עזה, ולעדכן את מצבו האישי בהתאם בספח תעודת הזהות. עם זאת, עניינו של העותר איננו ייחודי. הוא מעיד על קיומה של תופעה רחבה יותר, הפוגעת באזרחים ותושבים ישראלים רבים הנישאים לאזרחים זרים ופוגעת ביתר שאת בישראלים הבוחרים להינשא לפלסטינים תושבי רצועת עזה.

6. באחרונה, באי-כוח העותר, המייצגים אזרחים ישראלים ותושבים פלסטינים בענייני חופש תנועה במסגרת פעילות עמותת "גישה", נתקלו במספר מקרים אשר מצביעים על כך שכעניין שבשגרה, מסרבים המשיבים לרשום את נישואיהם של אזרחים ישראלים הנישאים לתושבי רצועת עזה, אלא לאחר תקופת המתנה של כחצי שנה. הוראה זו מקורה בנוהל של רשות האוכלוסין, והיא זו, שיחד עם תנאים נוספים לאישור הכניסה לרצועת עזה של אזרחים ישראלים, מעכבת בחודשים רבים את תחילת חייהם המשותפים של זוגות נשואים.

הליך כניסתם של בני-זוג ישראלים לרצועת עזה

7. כידוע, תושבי רצועת עזה אינם זכאים כיום למעמד בישראל מכוח נישואין וזאת על-פי חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), תשס"ג-2003 (להלן: **הוראת השעה**). יחד עם זאת, מדינת ישראל מאפשרת לאזרחים ישראלים הנישאים לפלסטינים תושבי רצועת עזה לממש את זכותם לחיי משפחה מלאים באמצעות מתן היתרי שהייה ברצועה הניתנים מכוח סעיף 24(א) לחוק יישום תכנית ההתנתקות, תשס"ה-2005 ובהתאם ל"נוהל משפחות חצויות", המאפשר לבן הזוג הישראלי לבקש ולקבל היתר שהייה ברצועה מאת המפקד הצבאי.

*העתק "נוהל משפחות חצויות", מצ"ב ומסומן **נספח ע/1**.*

8. הליך הנפקת היתר כניסה לרצועת עזה עבור אזרחים ישראלים, מוסדר באמצעות "נוהל הגשת בקשה כניסה לרצועה" (הטעות במקור), הקובע בסעיף 1 כי: "כניסת ישראלים לרצועת עזה מותנית באישור רשות האוכלוסין". לשם קבלת ההיתר, על בן הזוג הישראלי להציג בפני נציג המפקד הצבאי במת"ק עזה חוזה נישואין וספח תעודת זהות ועליו רשום המצב האישי כנשוי. נכונות מסמכים אלו נבדקת בהתאם למחשבי רשות האוכלוסין על מנת "לוודא כי אכן מתקיימת קרבה ראשונה בין המבקש לבין האדם שאותו הוא מעוניין לבקר". ככל שהשינוי בעדכון המעמד האישי מתעכב ברשות האוכלוסין, כך בן הזוג הישראלי איננו יכול להיכנס לרצועת עזה.

*העתק "נוהל הגשת בקשה כניסה לרצועה", מצ"ב ומסומן **נספח ע/2**.*

עניינו של העותר

9. העותר הינו אזרח ישראלי, בן 34, המתגורר ביישוב [REDACTED].

10. ביום 9.3.2010 נחתם ברצועת עזה חוזה נישואים בין העותר לבין בת-זוגו, [REDACTED], תושבת פלסטינית המתגוררת ברצועת עזה. חוזה הנישואים נחתם בהיעדרו של העותר, באמצעות מיופה-כוחו בעזה. על-פי הדין השרעי, ברגע שנחתם חוזה הנישואים, הנישואים שרירים וקיימים, גם אם בני הזוג טרם נפגשו.

*העתק הסכם הנישואים מיום 9.3.2010 ותרגומו לעברית, מצ"ב ומסומן **נספח ע/3**.*

*העתק תעודת הזהות הפלסטינית של גב' חמאמדה, בה מצוין כי היא נשואה לעותר, מצ"ב ומסומן **נספח ע/4**.*

11. לאחר נישואיו פנה העותר אל נציג המפקד הצבאי במעבר ארז, באמצעות בא-כוחו דאז,

בבקשה לאשר את מעברו לרצועת עזה, כדי לקיים את מסיבת החתונה, אולם בקשתו כלל לא נענתה. בינתיים תחזקו בני הזוג קשר ארוך ורציף באמצעות הטלפון והאינטרנט.

העתק בקשת הכניסה של העותר לרצועת עזה מיום 13.4.2010, מצ"ב ומסומן נספח ע/5.

16. ומשלא דעך בו הרצון לשוב ולהתאחד עם בת-זוגו, פנה העותר אל עמותת "גישה", על מנת לקבל סיוע משפטי בכל הנוגע להסדרת כניסתו לרצועת עזה בהתאם לחוק. רק אז הוסבר לו על-ידי נציגי העמותה, כי לצורך אישור מעברו עליו להציג בפני נציג המפקד הצבאי במעבר ספח תעודת זהות בו מעמדו האישי רשום כנשוי.

17. לפיכך, פנה העותר אל בית הדין השרעי בבאר שבע בבקשה ליתן פסק-דין המכיר בנישואיו בפני הרשויות המוסמכות בישראל. ואכן, ביום 9.1.2014 ניתן פסק דין בבית הדין השרעי בבאר שבע המאשר קיומם של נישואים בין העותר לבין בת-זוגו. במעמד זה נמסר לעותר כי פסק הדין בעניינו נשלח מבית הדין השרעי אל פקיד הרישום הראשי, וזאת בהתאם לסעיף 16 לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965 (להלן: **חוק המרשם**, או **החוק**).

העתק פסק דינו של בית הדין השרעי (תיק מס. 71/2014) מיום 9.1.2014, ותרגומו לעברית, מצ"ב ומסומן נספח ע/10.

18. ביום 29.1.2014 ניגש העותר אל לשכת רשות האוכלוסין בבאר שבע, על מנת לברר את סטטוס הטיפול ברישום נישואיו ועל מנת לעדכן את מעמדו האישי בספח תעודת הזהות, ובידו פסק דינו של בית הדין השרעי מיום 9.1.2014. אולם, פקיד הרישום במקום סירב לרשום את הנישואים באופן מידי בהסתמך על המסמכים שהציג בפניו העותר, ובהסתמך על אותם מסמכים שהתקבלו בלשכה ישירות מבית הדין השרעי, והורה לו לשוב בעוד חצי שנה. כאשר התעקש העותר לשוחח עם גורם בכיר במקום, ניגש אליו מנהל בדרג בכיר בלשכת האוכלוסין בבאר שבע והבטיח כי ספח חדש יישלח למענו הרשום בתוך שבוע ימים. ביום 12.2.2014 קיבל העותר ספח חדש בדואר, ובו מצבו האישי נרשם "בבירור".

העתק ספח תעודת הזהות החדש אשר הונפק לעותר, מצ"ב ומסומן נספח ע/11.

19. לאור האמור, ביום 4.3.2014 פנה העותר בכתב באמצעות באי-כוחו, אל ראש אגף מרשם ומעמד ברשות האוכלוסין, מר עמוס ארבל. במכתב זה הובהר כי העיכוב הבלתי סביר ברישום נישואיו של העותר עומד כנגד פסיקת בית המשפט העליון. לפיכך יש לרשום את נישואיו של העותר ולעדכן את מצבו האישי לאלתר. עוד הובהר כי אם לא יבוצע הדבר בתוך פרק זמן של שבועיים, יאלץ העותר לפנות לערכאות.

העתק מכתב מיום 4.3.2014 בעניינו של העותר אל ראש אגף מרשם ומעמד ברשות האוכלוסין, מצ"ב ומסומן נספח ע/12.

20. במקביל, בהתאם להמלצתה של יועמ"ש רשות האוכלוסין, עו"ד עירית ויסבלום, ביום 16.3.2014 פנה העותר בכתב באמצעות באי כוחו, אל ראש מחלקת מרשם ודרכונים ברשות האוכלוסין, מר אלי לוי, במכתב דומה, במסגרתו הובהר כי אם לא ירשמו נישואיו של העותר ויעודכן מצבו האישי עד ליום 30.3.2014, יראה העותר את דרכו פתוחה לערכאות.

העתק מכתב מיום 16.3.2014 בעניינו של העותר אל ראש מחלקת מרשם ודרכונים ברשות האוכלוסין, מצ"ב ומסומן נספח ע/13.

21. רק ביום 13.5.2014, יממה לפני מועד הגשת העתירה, נתקבלה תשובתה של גבי אודט יצחק, ממנה על מחלקת מרשם ודרכונים דסק דרום, במסגרתה פירטה כי בהתאם לנהלי המשיבים, "אזרח/תושב אשר הציג תעודת נישואין קבילה בהתאם לנהלים הקיימים, מצבו האישי ישונה ל- 'בבירור', לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים ובשישה החודשים הללו יידרש להמציא בפנינו ראיות מוצקות לכנות הנישואים". בהמשך נכתב כי הודעה על נישואיו של העותר נמסרה לידי המשיבים רק ביום 2.2.2014 וכי בהיעדר ראיות, עד תום שישה חודשים מיום זה, לא ניתן לעדכן את נישואיו. במסגרת תשובה זו לא נכללה כל התייחסות לטענות המשפטיות המהותיות שפורטו במכתביו של העותר. תחת זאת, חזרה נציגת המשיבים על נוסח הסעיף שביטולו מתבקש במסגרת עתירה זו בשל חריגה מסמכות ועילות אחרות, כפי שיפורט להלן.

העתק תשובתה של גבי יצחק מיום 13.5.2014, מצ"ב ומסומן נספח ע/14.

22. לאור התנהלותם של המשיבים המונעת מן העותר לממש את זכותו לחיי משפחה, לא נותר מנוס אלא לעתור לבית המשפט הנכבד.

פניות עקרוניות קודמות אל המשיבים מטעם העותרת

23. יצוין כי כבר ביום 29.9.2013, עוד טרם עלה עניינו של העותר, פנתה העותרת בשמם של לקוחותיה, אל ראש אגף מרשם ומעמד ברשות האוכלוסין, מר עמוס ארבל, ופירטה במכתב את הבעייתיות המתעוררת נוכח המדיניות הגורמת לעיכוב ברישום נישואיהם של ישראלים לתושבי רצועת עזה. במסגרת המכתב נתבקש גם ביטולו של סעיף ג.2 ל"נוהל ביצוע שינויים ותיקונים במצב אישי (נישואין/גירושין/התאלמנות)" (המצורף להלן כנספח ע/17), הקובע דרישת המתנה של חצי שנה בטרם יעודכן מצבם האישי של אזרחים ישראלים הנישאים

לאזרחים זרים.

העתק פנייתה של העותרת מיום 29.9.2013 אל ראש אגף מרשם ומעמד ברשות האוכלוסין, מצ"ב ומסומן נספח ע/15.

24. משלא נתקבל כל מענה לפנייתה, פנתה העותרת אל מר ארבל שוב ביום 4.11.2013 וביום 29.12.2013. אולם גם מכתבים אלו לא זכו לכל מענה.

העתק פניותיה של העותרת מיום 4.11.2013 ומיום 29.12.2013 אל ראש אגף מרשם ומעמד ברשות האוכלוסין, מצ"ב ומסומן נספח ע/16.

ב. הטיעון המשפטי

המסגרת הנורמטיבית

25. סעיף 19ג.א) לחוק המרשם מסדיר רישום שינויים במרשם האוכלוסין. על-פי סעיף זה, שינוי בפרט רישום יכול להיעשות בהתאם לסעיף 15 לחוק – מסירת מסמכים על-ידי הרשות הנוגעת בדבר. סעיף 16 לחוק – מסירת החלטתו של בית-משפט או של בית-דין, או סעיף 17 לחוק – מסירת הודעה על-ידי התושב בצירוף תעודה ציבורית.

26. על עניינו של העותר חל סעיף 16 לחוק המרשם המעגן את ההסדר הנוגע למסירת החלטה על שינוי בפריט הרישום של תושב, באופן ישיר מבית הדין הדתי לידי פקיד הרישום הראשי.

27. כפי שראוי לעשות, מינהל האוכלוסין כתב ופרסם נוהל המתייחס לאופן שבו יבצעו פקידי הרישום בלשכות שינויים ותיקונים במרשם האוכלוסין – נוהל מספר 2.11.0001 "נוהל ביצוע שינויים ותיקונים במצב אישי (נישואין/גירושין/התאלמנות)" (להלן: **נוהל הרישום או הנוהל**).

העתק נוהל הרישום, מצ"ב ומסומן נספח ע/17.

28. סעיף ב.5 לנוהל הרישום קובע כי בקשה לשינוי במצב אישי תסתמך על:

"תעודה ציבורית מקורית מאומתת כנדרש המעידה על מהות השינוי או התיקון: תעודת נישואין, תעודת גירושין, תעודת פטירה של בן בת הזוג או פסק דין הצהרתי מבית דין מוסמך או מבית מבימ"ש מוסמך המצהיר על השינוי או התיקון המבוקש". (הדגשה הוספה, נ.ה.)

29. כמו כן קובע הנוהל בסעיף ב.7 כי:

"באם התעודה הופקה ע"י הרשות הפלסטינית יש לדרוש פסק דין של בית הדין השרעי בישראל המאשר את הנישואין/גירושין".

30. על אף כי גם לדרישת המשיבים די בתעודה ציבורית מאומתת כנדרש לעיל על מנת לבצע שינוי

במצב האישי, סעיף ג.2 לנוהל קובע כי :

"פקיד רישום המקבל בקשה לשינוי מצב אישי במקרה של נישואין של ישראלי עם אזרח זר/ה- ישונה מצבו האישי של האזרח הישראלי ל"בברור". בעת הגשת בקשה לשינוי מצב אישי ובמהלך חצי שנה זו פקיד הרישום ידרוש ראיות לקיום קשר משותף בין בני הזוג. במידה והומצאו ראיות, יעודכן המצב האישי כנדרש. אחרת יש לעדכן מצב אישי ולרשום בגליון הרישום כי מצב אישי עודכן ללא המצאת ראיות לקשר בין בני הזוג. המצב האישי נרשם רק ע"ס התעודה הציבורית שהומצאה".

31. טרם יובהרו הפגמים החמורים של סעיף ג.2 לנוהל האמור, ייכתב כי בית המשפט העליון הביע זה מכבר את מורת רוחו ביחס לפרקטיקה זו המעוגנת בנוהל, וזאת במסגרת מקרה אחר בו החליט פקיד הרישום שלא לרשום בו במקום נישואים של תושב ישראלי למי שאינו ישראלי. כך בבג"ץ 7000/04 **סועד תרתיר נ' שר הפנים** (פסק דין מיום 24.2.2005), (להלן: **פרשת תרתיר**) מפי כב' הנשיאה (בדימוס) ד. בייניש :

"בשולי הדברים נעיר: נראה כי מסלול התלאות של העותרים והענין ששימש נושא לעתירה זו בא על פתרונו. אך דומה כי נחשף כאן טיפול שאינו ראוי בבקשות העותרים, ולא קיבלנו הסבר מניח את הדעת מדוע לא נעתר המשיב, לפחות לרישום נישואיהם של העותרים, כשפנו למירשם עם תעודות מתאימות בידם". (הדגשה הוספה, נ.ה.).

32. כמו כן יוער כי על-אף העובדה שנוהל הרישום עודכן לאחרונה ביום 15.4.2013, פרקטיקה זו, במסגרתה רישום נישואיהם של ישראלים לאזרחים זרים מעוכב לפרק זמן בן חצי שנה, מונהגת על-ידי המשיבים מזה עשור לפחות. זאת כאמור בדו"ח של האגודה לזכויות האזרח משנת 2004.

העתק העמודים הרלוונטיים מתוך דו"ח המיניסטרוניון – הפרת זכויות אדם בידי מינהל האוכלוסין, האגודה לזכויות האזרח (2004), מצ"ב ומסומן ע/18.

סמכותו של פקיד הרישום

33. כבר בשנת 1963 נדונה שאלת סמכותו של פקיד הרישום בבית המשפט העליון במסגרת פסק הדין המכונן, בג"ץ 143/62 **פונק שלזינגר נ' שר-הפנים** פ"ד יז, 225 (1963) (להלן: **פרשת פונק-שלזינגר**). שם קבע בית המשפט בדעת רוב, ומאז חזר וקבע כי סמכותו של פקיד הרישום מוגבלת לרישום סטטיסטי ולא ניתנה בידו סמכות שבשיקול דעת, אלא במצב שבו אי נכונות הרישום גלויה לעין, ואינה מוטלת בספק, כדברי הש"י. זוסמן (דעת-הרוב) :

"ברשמו את מצבו המשפחתי של תושב, אין זה מתפקידו של פקיד הרישום ליתן דעתו על תוקפם של הנישואין. חזקה על המחוקק שלא הטיל על רשות ציבורית חובה שאין היא מסוגלת למלאה. די לו לפקיד,

לצורך מילוי תפקידו ורישום המצב המשפחתי, אם הובאה לפניו ראייה שהתושב ערך טכס נישואין. (שם, בעמ' 252).

מאז, הדברים חזרו ונפסקו בפרשות רבות. ראו, בין היתר: בג"ץ 58/68 שליט נ' שר הפנים, פ"ד כג(2), 477 (1970) (להלן: פרשת שליט); בג"ץ 2888/92 אלייני קריסטינה גולדשטיין נ' שר הפנים, פ"ד נ(5), 89 (1994); בג"ץ 5070/95 נעמת – תנועת נשים עובדות ומתנדבות נ' שר הפנים, פ"ד נו(2), 721 (2002); בג"ץ 3045/05 יוסי בן-ארי נ' מנהל מינהל האוכלוסין, פ"ד סא(3), 537 (2005) (להלן: פרשת בן-ארי); בג"ץ 10533/04 איל ויס נ' שר הפנים (28.6.2011) (להלן: פרשת ויס); בג"ץ 4916/04 נטליה זלסקי נ' שר הפנים, מר אברהם פורז (19.6.2011); ולאחרונה במסגרת בג"ץ 6569/11 דורון ממת מגד נ' משרד הפנים (29.1.2014).

34. יחד עם זאת, סעיף 19 לחוק המרשם נותן בידי פקיד הרישום כוחות וסמכויות לדרוש ידיעות, מסמכים, הצהרות וכל מידע אחר הנוגע לפרטי רישום "ממי שמסר הודעה לפי פרק ב' ומכל אדם אחר שהיה חייב במסירתה".

35. סמכותו של פקיד הרישום לדרוש ראיות לפי סעיף 19, תקפה אם כן בכל הנוגע ל"הודעה" שנמסרה או שחייבת במסירה לפי סעיפים 5 עד 14 לחוק. מכיוון שערכן הראייתי של הודעות נמוך יותר, ניתנה לפקיד הרישום הסמכות לדרוש ראיות נוספות כדי לאמתן.

36. לעומת זאת, אין לפקיד הרישום סמכות לדרוש ראיות לפי סעיף 19 כאשר בית דין דתי בישראל מסר לו באופן ישיר העתק של החלטה בהתאם לסעיף 16 לחוק המרשם, וזאת משני טעמים: ראשית, אין המדובר במסירת "הודעה" כמשמעותה בחוק המרשם, אלא במסירת החלטה מחייבת אשר הינה בחזקת תעודה ציבורית לפי סעיף 29 לפקודת הראיות (נוסח חדש), תשל"א-1971. שנית, וחשוב מכך, ממילא אין לו לפקיד הרישום להרהר אחרי החלטה של בית משפט או בית דין שהינו הערכאה המוסמכת אשר לה שמורה המילה האחרונה בכל הנוגע לשינוי בפרטי הרישום של תושב ובכלל. ולצורך כך יפים דבריו של השופט זוסמן במסגרת פרשת שליט:

"בידי פקיד הרישום לא הופקדו סמכויות שיפוט, ומטרת החיקוק שהוא ממונה עליו אף אינה מחייבת, כי הוא יהא הפוסק באיזו שאלה שהיא. אין איפוא כל תימה בכך שלא הפקודה ולא החוק הנ"ל נתנו בידי פקיד הרישום את הכלים בהם משתמש בית-המשפט כדי להוציא אמת לאור" (שם, בעמ' 506).

37. בשולי הדברים יצוין, כי ממילא סמכותו של פקיד הרישום לסרב לרשום פרט רישום נתונה לו אך רק כאשר מדובר ברישום ראשון לפי סעיף 19ב. גם אז סמכותו של הפקיד לסרב לרשום את פרט הרישום יכולה לעמוד רק לגבי פרט רישום שנמסר על-פי הודעה בלבד, ולאחר שהיה לפקיד יסוד סביר להניח שההודעה אינה נכונה. ואילו בעניינו, אין המדובר ברישום ראשון, אלא ברישום שינוי לפי סעיף 19ג. המחוקק ממילא לא נתן בידי פקיד הרישום את הסמכות לסרב לרשום שינוי שכזה, לא כל שכן להרהר אחר אמינותו ולדרוש ראיות נוספות לגביו.

38. מכאן כי ההוראה הקבועה בסעיף ג.2 לנוהל, לפיה מונחה פקיד הרישום לעכב את רישום נישואיהם של תושבים ישראלים לאזרחים זרים לפרק זמן של חצי שנה, מרחיבה את סמכותו אל מעבר לגדרי החוק ועולה עד כדי חריגה מסמכות.

חריגה מסמכות

39. הדרישה לפיה הרשות המינהלית מחויבת לפעול אך ורק בגדר הסמכות הנתונה לה, נובעת מעקרונות היסוד של המשפט המינהלי. בטרם תחל רשות מינהלית לפעול עליה לשאול את עצמה מהו מקור הסמכות לפעילותה. על הרשות לדעת להשיב כי הדין הסמיך אותה לעשות את שבכוונתה לעשות. (ראו, אליעד שרגא ורועי שחר **המשפט המינהלי**, כרך ג', 10 [2008]).

40. כאמור לעיל, למשיבים אין כל הסמכה בחוק המתירה להם לדרוש ראיות נוספות לקיום קשר נישואים ולעכב את הרישום עד להמצאת הראיות. בהיעדר הוראת דין עליה יכולים להסתמך המשיבים, אין הם רשאים להפעיל את כוחם השלטוני בהתאם להוראת סעיף ג.2 לנוהל הרישום וכל פעולה שכזאת סותרת את הוראות החוק.

41. לעיתים גדרי הסמכות של הרשות המינהלית אינם קבועים רק במסגרת החוק, ונקבעים גם במסגרת ההלכה הפסוקה. כך בענייננו, גדרי הסמכות שהוקנתה למשיבים בכל הנוגע לרישום נישואים לא רק עוגנה בדבר החקיקה המסמיך, אלא גם נקבעה באופן מפורש בהלכה פסוקה של בית משפט נכבד זה. הלכה זו, ראשיתה ב**פרשת פונק-שליזינגר**, אשר עסקה אף היא בעניין רישום נישואיהם של תושבים ישראלים לאזרחים זרים, שם נקבע כי מצב בו פקיד הרישום נוטל חלק אקטיבי בחקירה לגילוי פסול בנישואים, הינו פסול מכל וכל ומהווה חריגה מסמכות. מאז אמנם שונה החוק והתפתחה ההלכה, אולם היסוד עליו בנויה ההלכה, ועניינו בסמכותו של פקיד הרישום לעניין רישום נישואים, נותר שריר ורלוונטי מתמיד לענייננו.

42. מן האמור עולה כי בהתנהלותם של המשיבים נופל פגם כפול, שכן פעולתם מתבצעת גם בסתירה לחוק וגם בניגוד להלכה הפסוקה תוך חריגה מסמכות בשני המישורים. לעניין השלכותיה של פעולת הרשות המינהלית תוך חריגה מסמכות, יפים דבריה של כב' השי' (בדימוס) א' פרוקצ'יה במסגרת בש"פ 4972/07 **עאטף פואז נ' מדינת ישראל** (20.3.2008):

"חריגה מסמכות שהחוק העניק לרשות שלטונית, אינה מסתכמת בהפרה של ההסדר החקיקתי, שהוא מקור החיות המשפטי לפעולת הרשות. היא עולה לפגוע ביסודות המהותיים של שלטון החוק ועקרון הפרדת הרשויות, ולכרסם בכלל היסוד המהווה תשתית למינהל ציבורי תקין לפיו אין לרשות שלטונית אלא הסמכויות שהוקנו לה בדין. אכן, בין המצבים השונים הנוגעים לפעולות רשות שלטונית בחריגה מסמכות, מוכרים אלה המתייחסים לשימוש פסול בכח שהוענק לגוף ציבורי שלא למטרה לשמו הוא ניתן על פי החוק [...]"

43. ואכן, ההוראה הקבועה בנוהל הרישום לא רק מפרה את הסדר החקיקתי, אלא פוגעת ביסודות המהותיים של שלטון החוק בהיותה מזלזלת במופגן ברשויות המשפטיות המוסמכות בישראל. לדידם של המשיבים, אין די בפסק דין אשר ניתן על-ידי ערכאה משפטית מוסמכת בישראל על-מנת לרשום נישואים. במילים פשוטות, הם אינם מכבדים החלטה שיפוטית ישראלית ובוחרים להתעלם ממנה במופגן ולדרוש אסמכתאות נוספות לאמיתות ומהימנות ההחלטה השיפוטית.

44. ברי כי מצב זה איננו תקין, בלשון המעטה. ההוראה הקבועה בסעיף ג.2 לנוהל הרישום, מתווה פרקטיקה אשר נעדרת הסמכה בחוק ומשכך מתבצעת שוב ושוב תוך חריגה מסמכות. הוראה זו אם כן, אינה פוגעת רק באלו המבקשים כי נישואיהם יירשמו וכי מצבם האישי ישונה בהסתמך על הדרישות הקבועות בחוק, אלא פוגמת בשלטון החוק בכללותו. משכך, הוראה זו אינה יכולה לעמוד ועל בית המשפט הנכבד להורות על ביטולה לאלתר.

שיקולים זרים הטבועים בהוראת נוהל הרישום

45. דרישת נוהל הרישום כי במהלך פרק זמן בן חצי שנה יומצאו ראיות המעידות על קיומו של קשר משותף בין בני הזוג, הינה תמוהה. לא נותר אלא לתהות מהו עניינו של פקיד הרישום בטיב הקשר המתרקם בין בני זוג שזה אך נישאו? האם מדובר באינסטנציה ערכית המבקשת לוודא כי זוגות נישואים יקיימו קשר משותף לשביעות רצונם של הגורמים המוסמכים? או שמא מדובר בתקופת צינון סטטוטורית הדוחה את קץ הרישום בעבור ישראלים הנישאים לזרים מתוך תקווה כי ישנו את דעתם?

46. נראה אם כן, כי הפרקטיקה הקבועה בנוהל הרישום, לפיה יעוכב רישום נישואיהם של ישראלים עם אזרחים זרים נועדה לדמות מעין "הליך מדורג" כגון ההליך הקבוע במסגרת נוהל מס' 5.2.0008 של רשות האוכלוסין – "נוהל הטיפול במתן מעמד לבן זוג זר הנשוי לאזרח ישראלי", ונדמה כי מטרותיהם דומות – קרי לבחון את כנות קשר הנישואים בין בני הזוג הישראלי לבן הזוג הזר. אם כך הוא הדבר, הרי שיסוד ההוראה הקבועה בנוהל הרישום ואשר קובעת המתנה של חצי שנה בטרם יירשמו נישואיו של תושב ישראלי לאזרח זר, מקורה בשיקולים זרים, שאינם קשורים בסוגיית הרישום.

47. כלל ידוע הוא כי הרשות המינהלית חייבת לפעול על יסוד השיקולים הרלוונטיים לחוק המסמך ועל יסוד שיקולים אלו בלבד. שיקול החורג ממטרות החוק המסמך הוא שיקול זר, ואין על הרשות להתחשב בו (ראו, אליעד שרגא ורועי שחר, **המשפט המינהלי**, כרך ג', 199 [2008]).

48. על-אף כי לפרטי רישום נישואים ישנה חשיבות ומשמעות כלפי כולי עלמא ומכוח הרישום ניתנת לבני-זוג אפשרות לממש זכויות שונות מכוח הדין האזרחי, סוגיית הרישום הינה נפרדת מסוגיית המעמד. בחינת כנות קשר הנישואים אשר רלוונטית לעניין הסדרת מעמדו של בן-הזוג הזר אינה קשורה בסוגיית בחינת תוקפם של הנישואים או בעצם רישומם, אשר עליהם

כאמור, אין פקיד הרישום רשאי לתת את הדעת. כך על-פי הוראות החוק ופסיקתו רבת השנים של בית משפט זה (ראה לעיל, **פרשת פונק שלזינגר**; **פרשת בן-ארי**).

49. בית המשפט הנכבד ערך אבחנה דומה במסגרת **פרשת ויס**. שם הוחלט ברוב דעות כי יש להבחין בין שני נהלים, כאשר האחד מסדיר הליך שעניינו ברישום והשני הליך שנפקותו היא למעשה במתן מעמד. שם נפסק כי אבחנה זו הינה רלוונטית לצורך בחינת מידתיותם של הנהלים. כך בפסק דינה של כבי הש' ארבל:

"לטעמי יש לעשות הבחנה בין שני הנהלים העומדים לביקורתנו השיפוטית. נוהל הרישום, כשמו כן הוא, עניינו ברישום בלבד. הנוהל עוסק במצב בו נולד קטין לאם שהיא תושבת או אזרחית ישראל. [...] לעומת זאת נוהל המעמד עוסק למעשה בהקניית מעמד לקטין שנולד. מאחר שהנוהל עניינו באם שאינה תושבת או אזרחית ישראל, הרי שמעמדו של הקטין תלוי במעמדו של האב בישראל. קביעת האבהות, אם כן, הינה למעשה קביעת מעמדו של הקטין בישראל." (שם. עמ' 45-46).

50. בעקבות כך קבע בית המשפט **בפרשת ויס** כי נוהל הרישום אשר קבע משוכות ראייתיות משמעותיות לצורך הוכחת אבהות כגון עריכת בדיקת רקמות, איננו מידתי, שכן נפקות הכרה באבהות מכוח הנוהל, הינה רישומית בלבד ואין לה תוקף לגבי סוגיית המעמד. משכך, בוטלו ההוראות הרלוונטיות בנוהל זה.

51. בדומה **לפרשת ויס** גם בענייננו, נוהל הרישום, המסדיר את הליך שינוי רישום המעמד האישי במרשם אינו משליך על סוגיית הקניית המעמד בישראל. שכן כאמור, מרשם האוכלוסין אינו אלא מאגר סטטיסטי ואין בו כדי לערער על סמכותו של המשיב 1 להעניק ולשלול מעמד בישראל מכוח כל חוק.

52. כמו כן יצוין כי על אף שהוראת הנוהל קובעת כי "במהלך חצי שנה זו, פקיד המרשם ידרוש ראיות לקיום קשר משותף בין בני הזוג" וכי "במידה והומצאו ראיות, יעודכן המצב האישי כנדרש", המשיבים כלל אינם נוהגים לדרוש ראיות כאמור. גם העותר וגם אחרים כדוגמתו, כלל לא נתבקשו להמציא ראיות נוספות על-ידי פקיד המרשם. התנהלות זו, אשר אינה עולה בקנה אחד עם מטרותיו של החוק המסמך, מצביעה אף היא על כך כי הוראת הנוהל, מקורה בשיקולים זרים אשר בינם לבין סוגיית הרישום אין דבר וחצי דבר.

53. בנוסף, על-פי סיפא הוראת סעיף ג.2 לנוהל הרישום, גם אם לא יומצאו ראיות לקיומו של קשר משותף בחלוף חצי שנה, ממילא יירשמו הנישואים ויעודכן המצב האישי על-סמך התעודה הציבורית שהומצאה מלכתחילה. משכך, אין מנוס מן המסקנה כי הקצבת פרק זמן של חצי שנה לבחינת הבקשה על אף כי תוצאות הבחינה ממילא ידועות מראש לפחות מבחינת הרישום, הינה בלתי סבירה, נגועה בשיקולים זרים, ואין היא נועדה למלא כל תכלית רלוונטית אשר נחוצה לצורך עריכת הרישום.

מידתיותה וסבירותה של הוראת נוהל הרישום

54. במסגרת בג"ץ 3648/97 **ישראל סטמקה נ' שר הפנים**, פ"ד נג(2), 728 (1999) (להלן: **פרשת סטמקה**), נדונה סוגיה הדומה לענייננו. שם פסל בית המשפט הנכבד פה אחד, עקב חוסר מידתיות ועילות אחרות, נוהל של משרד הפנים שדרש כי לצורך בחינת כנות הנישואים של בן זוג ישראלי לאזרח זר, ייצא בן הזוג הזר מן הארץ לחודשים מספר, עד שבקשת בני-הזוג להסדרת מעמדו של הזר תידון לגופה. כך, בפסק דינו של הש' מ. חשין:

"הנה-כי-כן, אף שהמדיניות החדשה נוהגת זה שנים מספר, לא זו בלבד שלא הוכח באורח ראוי כי מביאה היא, הלכה למעשה, להפחתת מספר הנישואין הפיקטיביים, אלא שניתן לטעון כי הקשר הרציונלי בין האמצעי לבין המטרה אינו אמיץ דיו. זר אשר ירצה להאריך את משך שהייתו בישראל על דרך של נישואין פיקטיביים, לא יירתע מתקופת-המתנה של חודשים מספר בחוץ-לארץ; מנגד, מי שנישאו – גם הזר גם הישראלי – בנישואי-אמת, ייפגעו בוודאות ובאורח קשה אם תיכפה עליהם פרידה, או אם יאלצו השניים – באהבתם זה-את-זה – לעזוב את הארץ יחדיו לחודשים מספר". (שם. עמ' 778).

55. דברים אלו, בשינויים המחייבים, יפים גם לענייננו. הוראת נוהל הרישום, אשר מטרתה היא כפי הנראה, להפוך את הליך הרישום למשוכה נוספת בדרך להליך הסדרת מעמדו של בן-הזוג הזר, כלל אינה מקיימת קשר רציונלי לאמצעי שננקט להשגתה. זאת מפני שכאמור, עיכוב של חצי שנה ברישום הנישואים, ממילא לא משרת כל תכלית הרתעתית או אחרת ביחס לתופעת הנישואים הפיקטיביים.

56. מעבר לכך, נדמה כי במקרים מסוימים, אי רישום הנישואים עד לאחר עיכוב האורך חצי שנה, עלול דווקא להקשות על קיום בדיקות מסוימות הנדרשות לשם בחינת האותנטיות של הקשר בין בני-הזוג. כך למשל בענייננו של העותר, אשר בשל הוראת הנוהל נותר מנוע מלקיים קשר בלתי אמצעי עם בת-זוגו ולא כל שכן להמציא ראיות לקיומו של קשר כזה, שכן בלא רישום נישואיו, אין יכול הוא כלל לממש אותם ולחיות עם בת-זוגו.

57. נראה אם כן, כי מדיניות המשיבים אשר נפסלה על-ידי בית המשפט הנכבד **בפרשת סטמקה**, ואשר הפרידה בין ישראלים לבני זוגם הזרים, קרמה שוב עור וגידים בגרסה שונה בכל הנוגע לישראלים הנישואים לתושבי רצועת עזה ומבקשים להתאחד עמם אך לשווא, וזאת עקב הוראת נוהל הרישום אשר מפרידה הלכה למעשה בין בני הזוג. אלא שלהבדיל מפרשת סטמקה, בענייננו בני הזוג אף אינם מבקשים לממש את זכותם לחיי משפחה בתוך מדינת ישראל תוך הקניית מעמד לבן הזוג, אלא מבקשים כי יתאפשר להם לממש זכות זו מחוץ לישראל.

58. כלל הוא במשפט הציבורי כי כאשר השימוש באמת-מידה פרטנית-אינדיווידואלית משיג את התכלית הראויה, תוך שימוש באמצעי שפגיעתו בפרט פחותה, יש להעדיפו על פני הסדר גורף, הגורם לפגיעה ולהכבדה ניכרת על האדם, ככל שהוא אינו חיוני להשגת התכלית הרצויה. כדי

שנוהל של רשות מינהלית ייחשב סביר, עליו להימנע ככל האפשר מקביעת תנאים גורפים המוחלים בלא אבחנה על קבוצת אנשים, ככל שהדבר אינו הכרחי להשגת המטרה הראויה, כדברי הנשיא (בדימוס) א. ברק בבג"ץ 7052/03 **עדאלה** – **המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים**, פ"ד סא(2) 202, 326 (2006):

"הצורך לנקוט אמצעי שפגיעתו פחותה מונע לעיתים קרובות את השימוש בהסדר גורף (flat ban). הטעם לכך הוא שברבים מהמקרים השימוש באמת מידה פרטנית-אינדיווידואלית משיג את התכלית הראויה תוך שימוש באמצעי שפגיעתו בזכות האדם פחותה."

59. בהערת אגב יצוין כי נוהל של רשות ציבורית הבנוי על ההנחה הגורפת כי נישואיהם של בני זוג המשתייכים לקבוצה מסוימת באוכלוסייה אינם ראויים לאמון, ומצריכים חיזוק בראיות נוספות, כורך עמו פגיעה מהותית בכבוד האנושי (ראו והשוו, **פרשת ויס**, עמ' 28). מעבר לכך, הוראות הנוהל מונעות מאזרחים זרים וישראלים כאחד לממש זכויות אשר מקנה להם הרישום מכוח הדין האזרחי ומכוח כל דין אחר.

60. דומה אם כן, כי הוראת נוהל הרישום אינה האמצעי שפגיעתו פחותה ביותר לשם השגת המטרה, (שהינה ככל הנראה מיגור תופעת הנישואים הפיקטיביים). אף לעניין זה יפים דבריו של הש' חשין ב**פרשת סטמקה**:

"ראוי היה להם למשיבים כי יבחרו באמצעים אחרים להשגת מטרתם – מטרה ראויה לעצמה – אמצעים שיפגעו פחות ביחיד. כך, למשל, בדרך הגברת הפיקוח על שהייה שלא-כדין בארץ, בהעמקת הביקורת על אמיתות הנישואין וכיו"ב. שימוש באמצעים אלה יחייב את הרשויות – כך יש להניח – בהוצאת משאבים רבים יותר, אך עובדה זו, כשהיא לעצמה, אין בה כדי להצדיק את האמצעי הקשה שרשויות משרד הפנים נקטו אותו כלפי היחיד" (שם, עמ' 782).

61. בהקשר זה ראוי להדגיש כי החשש מפני טעות אפשרית ברישום הנישואין, ממילא אינו כרוך בסכנה גורלית. שכן חוק המרשם כולל בסעיף 19 אפשרות לעריכת שינויים על-ידי פקיד המרשם וביוזמתו במקרה בו נתגלה רישום כוזב.

62. מן האמור עולה כי הוראת נוהל הרישום, אינה יכולה לעמוד וזאת לאור פסיקת בית המשפט העליון ב**פרשת סטמקה**, ולאור העובדה כי הוראת הנוהל אינה מקיימת קשר רציונלי בין האמצעי בו היא נוקטת לבין מטרתה, וכן פוגעת באופן בלתי מידתי ובלתי סביר בפלח אוכלוסייה רחב תוך הפעלת הסדר גורף וכוללני.

חובת המשיבים לפעול תוך זמן סביר

63. הערכת הגינותו של ההליך המינהלי, ניתנת לבחינה בין השאר, באמצעות ממד הזמן. רשות מינהלית חייבת לפעול תוך זמן סביר – הן משום שפעולה מהירה משרתת טוב יותר את

האינטרס הציבורי והן משום שמהירות ההחלטה חשובה מהיבטו של הפרט הממתין להחלטה.

64. במקרים מסוימים, התמשכות בלתי סבירה של ההליך עשויה לשמש ראייה לכך שהרשות פועלת משיקולים זרים נסתרים או אף בחוסר תם לב (ראו לדוגמה, בג"ץ 6300/93 **המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות**, פ"ד מח [4] 441 [1994]). ברי כי עיכוב של שישה חודשים תמימים לצורך ביצוע פעולה בעלת אופי אדמיניסטרטיבי גרידא, שעניינה ברישום נישואיהם של תושבים ישראלים בהסתמך על תעודה ציבורית שאיש אינו מערער על אמינותה, הינו בלתי מידתי בעליל ואינו עומד באמות מידה של מינהל תקין.

מן הכלל אל הפרט – הפגיעה בזכותו לחיי משפחה של העותר

65. כידוע, אזרחים ותושבים ישראלים רבים הנשואים לתושבים פלסטינים, מנועים מלממש את זכותם לחיי משפחה בארצם, וזאת עקב הוראת השעה.

66. פעמיים נדרש בית משפט זה לסוגיה הקשה שמעלה הוראת השעה. בפעם השנייה בה נדרש בית משפט זה לבחון את חוקתיות הוראת השעה, במסגרת בג"ץ 466/07 **ח"כ זהבה גלאון מר"צ-יחד נ' היועץ המשפטי לממשלה**, (פסק דין מיום 11.1.2012) (להלן: **פרשת גלאון**), קבע ברוב דעות של ששה מתוך 11 השופטים שבהרכב, כי הוראת השעה עומדת בתנאי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. שופטי הרוב, על אף כי הכירו בקיומה של זכות חוקתית לחיי משפחה הנגזרת מן הזכות לכבוד האדם, קבעו כי היקפה של הזכות לחיי משפחה אינו משתרע כדי מימוש הזכות בישראל דווקא.

67. והנה, המשיבים מונעים למעשה מן העותר לממש את זכותו – המצומצמת גם כן – לקיים חיי משפחה תקינים אף מחוץ לישראל, קרי ברצועת עזה. שכן על-מנת להיכנס לרצועה, נדרש העותר קודם כל לרשום את נישואיו ולשנות את מצבו האישי והדבר אורך כאמור ששה חודשים וזאת ללא כל הצדקה ותוך חריגה מסמכות. ברי כי פגיעה זו אינה יכולה לעמוד בעינה, גם לשיטת שופטי דעת הרוב ב**פרשת גלאון**.

68. העותר עשה כל שנדרש ממנו על מנת לדאוג לרישום נישואיו. לאחר שאישר את נישואיו בפסק דין של בית דין שרעי בישראל, פנה יחד עם פסק הדין אל פקיד הרישום ברשות האוכלוסין. די היה בכך כדי לרשום את נישואיו של העותר לאלתר. אך במקום זאת, נהלי המשיבים, כופים עליו דרך ייסורים בירוקרטית במסגרתה עליו להמתין, ללא סיבה מוצדקת, פרק זמן של חצי שנה בטרם יוכל לפתוח בהליכים לקבלת היתר שהייה ברצועת עזה מהמפקד הצבאי. כל העת, זכותו של העותר לחיי משפחה נמנעת ממנו וייסורי הפרידה מבת-זוגו, מייסרים את ליבו.

69. יתרה מכך, במהלך פרק הזמן שחלף מאז ביקש את רישום נישואיו, נציגי המשיבים כלל לא פנו אל העותר בבקשה כי יציג ראיות המוכיחות קיומו של קשר משותף. יצוין כי למרבה האבסורד, גם אם ראיות כאלו היו מתבקשות על-ידי המשיבים, לא היה בידי העותר להציגן, שכן קיומו של קשר משותף עם בת-זוגו נמנע ממנו עקב נהלי המשיבים עצמם.

אי מתן מענה

70. סעיף 2 לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, מורה כי על רשות מינהלית להשיב לפונים אליה בכתב, בהקדם, ותוך ארבעים וחמישה יום. כמפורט לעיל העותרת פנתה אל המשיבים, עוד טרם עניינו של העותר, ביום 29.9.2013, ביום 4.11.2013 ושוב ביום 29.12.2013 בבקשות חוזרות להידרש לסוגיה העקרונית ולתקן את הפגם העולה מתוך נוהל הרישום. אולם עד היום, לא נתקבל מענה לפניית אלו.

71. עולה הרושם כי אי מתן מענה, מהווה פרקטיקה שגורה בעבור המשיבים, בכל הנוגע לפניית בכתב הנשלחות לטיפולם. שכן כמפורט לעיל, גם פניותיו של העותר אל המשיבים לא זכו למענה משך חודשים ארוכים, על אף דחיפות העניין. גם כאשר השיבו לבסוף המשיבים בעניינו של העותר במכתבם מיום 13.5.2014 (ראו **נספח ע/14**), למעשה רק חזרו על הוראות נוהל הרישום, ללא התייחסות לטענות המשפטיות המהותיות שהעלה העותר במכתביו.

72. לאור האמור, ומשחלפו כשלושה חודשים בהם ממתין העותר בציפייה דרוכה לרישום נישואיו, בלא כל סימן לישועה מצד המשיבים, לא נותר מנוס אלא לעתור לבית משפט נכבד זה.

סיכום

73. מקור הוראת סעיף ג.2 לנוהל הרישום הינו בפרקטיקה פסולה, אשר מופעלת תוך חריגה מסמכות ואשר עומדת כנגד פסיקה עקבית ורבת שנים של בית המשפט העליון. בית המשפט הביע זה מכבר את מורת רוחו ביחס לפרקטיקה אשר מתווה הוראת נוהל הרישום במסגרת **פרשת תרתיר**. לאור זאת, אין אלה לתמוה מדוע גם לאחר מכן, בחרו המשיבים לעגן את הפרקטיקה הפסולה במסגרת נוהל הרישום אשר עודכן לאחרונה ביום 15.4.2013.

74. הוראת הנוהל המנחה את פקיד המרשם לבדוק בציציות בכל הנוגע לנכונות נישואיהם של ישראלים לאזרחים זרים, אינה רק נעדרת הסמכה בחוק, אלא גם פגומה מבחינת הנורמה המינהלית עליה המשיבים מופקדים לשמור. ולעניין זה דומה כי אין רלוונטיים יותר מדבריו של הש' זוסמן אשר נכתבו לפני למעלה מ-51 שנים במסגרת **פרשת פונק-שליזינגר** :

"כאן אטול לעצמי רשות לומר, כי לא רק סימוכין בחוק אין לחקירה ודרישה לגילוי פסול בנישואין, אלא גם טעם לפגם מבחינת המינהל יש בכך שאזרח הבא להודיע פרטים לצרכים סטטיסטיים, וכל חטאו אינו אלא שנישואיו אינם תופסים, יעמוד בפני פקיד חשדן שיצלול לנבכי עברו. יש והנישואין ניתנים לביטול ואף-על-פי-כן חיים בני-הזוג בשלום עד סוף ימיהם: מה הטעם למינהל לעורר בעיות לגבי תוקפם? אין צורך לומר, כי ההנחיות מיום 2.5.62 המורות לפקיד הרישום להעביר עניין של נישואי-תערובת "להכרעת האגף", אין להן מה לסמוך כי אין לאגף במה

להכריע". (ראה, פרשת פונק-שלינגר, דברי הש' זוסמן, עמ' 252).

75. מעבר לכך, דומה כי הוראת נוהל הרישום נגועה בשיקולים זרים שאינם רלוונטיים לעניין הרישום, מכל מקום, היא אינה מידתית ואינה סבירה, וזאת בין השאר הטעמים אשר, נפסקו כבר על ידי בית משפט זה בפרשת סטמקה.

76. לאור פסיקתו העקבית של בית המשפט הנכבד ולאור העובדה כי אין כל תכלית לעיכוב הרישום בכלל ובעניין אזרחים ישראלים הנישאים לתושבי רצועת עזה בפרט, יש לחייב את המשיבים לבטל את הוראת סעיף ג.2 לנוהל, כך שרישום נישואיהם של ישראלים עם אזרחים זרים, יתבצע מיד עם הצגת המסמכים הדרושים. כך תיפתר מצוקתם של ישראלים רבים, אשר עקב נהלי רשות האוכלוסין, נאלצים להמתין ללא הצדקה פרק זמן בלתי סביר על מנת להתאחד עם בני זוגם. כך גם יתייתר הצורך לפנות לבית משפט נכבד זה שוב ושוב, בעניינם הפרטני של אזרחים ישראלים אשר נפגעים מהוראת נוהל הרישום.

77. אחד מיני ישראלים אלו, הוא העותר – אזרח ישראלי המבקש לממש את זכותו המצומצמת לחיי משפחה ונאלץ לשלם מחיר על נטיית ליבו כשבחר להינשא לאישה פלסטינית תושבת רצועת עזה. למרות שמדינת ישראל מאפשרת יציאת ישראלים לרצועת עזה לצורך שמירה על הזכות לחיי משפחה, זכות זו נמנעת מן העותר, באופן בלתי סביר ותוך חריגה מסמכות, בשל הוראת נוהל הרישום.

78. מכל הטעמים הללו מתבקש בית-המשפט הנכבד להוציא צו על-תנאי, כמבוקש בראש העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיבים, להפוך את הצו על-תנאי להחלטי ולחייב את המשיבים בהוצאות העותרים ושכ"ט דין.